

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ»

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти **заочна**
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань **22 «Охорона здоров'я»**
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність **223 «Медсестринство»**
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма **«Сестринська справа»**

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Курс 4-й

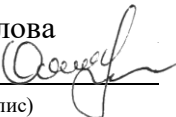
Силабус освітнього компоненту розглянуто на засіданні кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем громадського здоров'я

Протокол від
"28" серпня 2023 року № 14

Протокол від
"29" серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри

проф. В.А. Огнєв
(прізвище та ініціали)

Голова

проф. В.А. Огнєв
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

Огнєв Віктор Андрійович - завідувач кафедри, д.мед.н., професор,

Мякина Олександр Володимирович - доцент кафедри, к.мед.н, доцент

Трегуб Павло Олегович – Phd, доцент кафедри

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Нестеренко Валентина Геннадіївна , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, к.мед.н.
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, public health, менеджмент охорони здоров'я, проектний менеджмент; Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk АСУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=1039 ORCID : 0000-0002-3773-9525
Контактний телефон	+38-095-30-71-170, 057-707-73-20
Корпоративна пошта викладача	vh.nesterenko@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Четвер 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Мякина Олександр Володимирович , доцент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я;
Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше)	Громадське здоров'я, Основи громадського здоров'я, Доказова медицина з основами сучасної епідеміології, Біостатистика. Методологія наукової роботи. Діловодство. Соціальна робота. Історія медицини. Сайт університету: http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=232%3A2011-05-19-08-08-34&catid=7%3A2011-05-05-09-09-08&Itemid=27&lang=uk АСУ: http://31.128.79.157:8080/profile Moodle: http://distance.knmu.edu.ua/user/profile.php?id=9486
Контактний телефон	+38-096-30-50-992, 057-707-73-88
Корпоративна пошта викладача	ov.miakina@knmu.edu.ua
Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація (очні)	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Подприядова Анна Анатоліївна асистент кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, доктор філософії
Контактний тел.	+38-063-762-23-94
E-mail:	aa.podpriadova@knmu.edu.ua
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу

Консультації	вівторок 15.30-17.00
Локація	Ауд. кафедри громадського здоров'я та управління охороною здоров'я

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Методологія науково-дослідної роботи» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Сестринська справа» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), перший (бакалаврський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 223 «Медсестринство».

Опис освітнього компоненту (анотація).

Освітній компонент «Методологія науково-дослідної роботи» розглядає питання сутності науки та її ролі для розвитку суспільства; наукового продукту та його видів.

Особливо корисним вважається розділ особливостей вибору напряму та планування науково-дослідної роботи, її організації.

Розглядаються питання сутності наукової інформації та основних засад роботи з нею; особливості захисту інтелектуальної власності.

Освітній компонент в розгорнутій формі представлені особливості наукової діяльності, її організації та ефективності, а також особливості наукової роботи здобувачів, молодих дослідників та науковців, що вже склалися та опанувати навички використання цих знань для організації власної професійної та наукової діяльності.

Предметом вивчення освітнього компоненту «Методологія науково-дослідної роботи» значне місце відведено вивченню теоретичних аспектів та опануванню практичних питань особливостей виконання та оприлюднення (презентації, публікації, захисту) різних видів наукової діяльності та впровадженню їх в практичну діяльність.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Методологія науково-дослідної роботи» тісно пов'язана з питаннями, компетентностями і навичками, які здобувають здобувачі при вивченні таких освітніх компонентів, як «Біостатистика», «Основи доказової медицини», «Основи громадського здоров'я», а також «Етичні норми в громадському здоров'ї». Загалом, зміст освітнього компоненту також пов'язаний практично з усіма обов'язковими та вибірковими компонентами програми, адже вона формує уявлення про особливості організації та здійснення наукових досліджень у сфері лабораторної діагностики за будь-яким напрямом.

Пререквізити: вивчення освітнього компоненту «Методологія науково-дослідна робота» ґрунтується на володінні необхідних знань що мають бути вирішені у процесі вивчення освітнього компоненту: засвоєння знань щодо видів науково-дослідних робіт та вимог Атестаційної колегії України до наукових публікацій; стосовно законів і категорій логіки науки та логічними формами наукового мислення; про методологічні рівні, принципи і методи наукового пошуку.

Постреквізити: отримати знання, навички та придбати компетенції оцінювати вироблення умінь у використанні методологічних рівнів та принципів у ході здійснення наукового пошуку; щодо застосування методологічних принципів і методів наукового дослідження; оформлення рукопису наукового дослідження та його презентації на захисті. Вдосконалити організацію та поліпшення діяльності фахівців.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту «Методологія науково- дослідної роботи» є опанування знаннями та умінями щодо застосування закономірностей наукового пізнання, логічних законів та форм, рівнів методології, принципів і методів наукового пошуку, а також оформлення та представлення на захист результатів проведеного наукового дослідження.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- засвоєння знань: щодо видів науково-дослідних робіт та вимог Атестаційної колегії України до наукових публікацій; стосовно законів і категорій логіки науки та логічними формами наукового мислення; про методологічні рівні, принципи і методи наукового пошуку.
- вироблення умінь:
- у використанні методологічних рівнів та принципів у ході здійснення наукового пошуку;

- щодо застосування методологічних принципів і методів наукової діяльності;
- оформлення рукопису наукового дослідження та його презентації на захисті.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє освітнього компоненту «Методологія науково-дослідної роботи»

Згідно з вимогами стандарту освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами компетентностей:

інтегральна:

Бакалавр медсестринства здатний розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

спеціальна (фахова, предметна):

ФК 09 здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі.

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

В умовах ЗОЗ, удома та за непередбачуваних обставин, вміти складати план медсестринських втручань для вирішення дійсних та супутніх проблем пацієнтів різного віку.

ПРН 4. Здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю.

В умовах ЗОЗ відповідно до посадових обов'язків, з метою дотримання санітарно-протиепідемічного режиму, вміти:

- проводити навчання молодшого медперсоналу з питань виконання функціональних обов'язків та охорони праці; контролювати дотримання правил техніки безпеки молодшим медичним персоналом;

- контролювати роботу молодшого медичного персоналу; контролювати виконання правил внутрішнього розпорядку персоналом та пацієнтами; контролювати дотримання заходів санітарно-гігієнічного режиму в палатах та медичних кабінетах.

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування.

В умовах ЗОЗ, з метою здійснення організаційних та управлінських компетентностей, вміти:

- приймати управлінські рішення, забезпечувати їх виконання на основі застосування моделей медсестринського керівництва;

- забезпечувати виконання наказів та постанов з питань охорони здоров'я;

- освоїти функціональні обов'язки керівника медсестринських служб;

- знати порядок проведення ліцензування та акредитації лікувально-профілактичних закладів, лабораторій різного профілю, тощо.

1.3.3. Вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальних навичок (Soft skills):**

- Соціальні навички
- Лідерські якості
- Способи мислення.

Навчання за ОП дозволяє здобути соціальні навички як через фахові освітні компоненти, які містять в собі соціальні елементи для роботи за напрямом громадське здоров'я, блоку вибіркового освітніх компонентів (які сприяють розвинення та вдосконалення способів мислення, професійних, світоглядних, громадських якостей, морально-етичних цінностей), так і через проходження виробничої (управлінської) практики, під час якої здобувачі освіти навчаються демонструвати толерантність, емпатію, вміння налагоджувати співробітництво з пацієнтом/клієнтом, колегами, проявляти лідерські якості, працювати в критичних умовах та логічно і системно мислити.

2. ІНФОРМАЦІОННИЙ ОБ'ЄГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика освітнього компоненту	
		Заочна форма	
Кількість кредитів –3,0	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 223 «Медсестринство» (шифр і назва)	Курс:	
		4-й	
		Семестр	
Годин для заочної форми навчання: аудиторних –8 самостійної роботиздобувача вищої освіти – 82	Освітній ступінь: перший (бакалаврський) ОПП: Сестринська справа	Лекції	
		2 год.	- год.
		Практичні, семінарські	
		6 год.	- год.
		Самостійна робота	
		82 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: залік			

2.1. Опис освітнього компоненту.

2.2.1. Лекції

№	Назва теми	Кількість годин	Вид лекції
1	Роль науки в розвитку суспільства. Науковий продукт та його види. Процес формування наукової школи	2	вступна
	Всього годин	2	

2.2.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Роль науки в розвитку суспільства. Науковий продукт та його види	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів, кейс-метод	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік

2	Наукова інформація. Джерела наукової інформації.	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів, кейс-метод	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік
3	Медико-соціологічне наукове дослідження: форми, види, способи отримання статистичної інформації..	2	Презентація, бесіда, розповідь-пояснення, ділова гра, моделювання процесів, кейс-метод	ПК: Усне, письмове опитування, тестовий контроль, індивідуальні завдання Підсумковий контроль: залік
Всього годин		6		

2.2.3. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Процес формування наукової школи	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
2	Вибір напрямлення та планування науково-дослідної роботи: формування теми, планування, аналіз теоретико-експериментального дослідження та формулювання висновків.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
3	Патентний пошук. Творча діяльність та інтелектуальна власність	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
4	Наукова інформація. Джерела наукової інформації. Анкетування і його роль в зборі первинної інформації. Розробка етапи анкетування.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.

5	Організація роботи науковця. Організація праці науковій діяльності. Ефективність роботи науковця. Основні риси працівника науки.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
6	Науково-дослідної частини по роботі зі студентами. Участь студентів в наукових дослідженнях.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
7	Етапи статистичного дослідження.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
8	Перший етап медико-соціального дослідження: визначення мети та завдання дослідження. Розробка плану та програми, вибір об'єкту та предмету, бази дослідження. Вибір одиниці та обсяг вибірки дослідження.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
9	Статистичні таблиці. Макети. Правила їх заповнення. Вимоги до оформлення ілюстрацій.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
10	Другий та третій етап медико-соціального дослідження. Збір статистичного матеріалу. Визначення скринінгових тестів та їх класифікація. Визначення анамнестичних технологій. Заповнення облікових карток. Перевірка отриманих результатів. Обробка та зведення даних з використанням сучасних математичних, статистичних методів та інформаційних засобів. Статистичне групування отриманих результатів	6	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.

1	Четвертий етап медико-соціального дослідження. Аналіз отриманих результатів. Формулювання доказових висновків. Розробка практичних рекомендацій. Літературне та графічне оформлення результатів статистичного та соціологічного дослідження. Вимоги до оформлення списку використаних джерел.	6	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
12	Епідеміологічний аналіз як складова наукового дослідження. Види та особливості епідеміологічних досліджень. Мета та завдання	4	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
13	Впровадження результатів наукових досліджень та оцінка їх ефективності: впровадження завершених досліджень в підприємство, ефективність наукового дослідження.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
14	Наукові публікації як форма оприлюднення результатів наукового дослідження. Підготовка та загальні вимоги до написання, оформлення та захисту наукового продукту	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
15	Особливості підготовки рефератів. Підготовка та захист курсової роботи. Захист дипломної роботи та особливості підготовки.	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
16	Оформлення презентації за результатами проведеного наукового дослідження. Вимоги та елементи презентації	5	Презентація	Поточний контроль: Усне, письмове опитування, тестовий контроль.
	Всього годин	82		

Методи навчання: лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, ділова, рольова, імітаційна гра, моделювання процесів і ситуацій, делегування повноважень, кейс-метод, метод проєктів, дебати.

Методи контролю:

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати; анотації; доповідь; виступ на задану тему.

Підсумковий контроль: залік.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Поточна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти контролюється викладачем академічної групи, після засвоєння здобувачами освіти кожної теми освітнього компоненту та виставляються оцінки з використанням 4-бальної (національної) системи. Для здобувачів заочної форми навчання до поточних оцінок також належить оцінка за виконане індивідуальне завдання. За підсумками семестру середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу системи АСУ.

Оцінювання поточної та загальної навчальної діяльності (ПНД, ЗНД):

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність проводиться відповідно згідно інструкції «З оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021.

Підсумковий бал за ЗНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми. До суми балів за ЗНД включається також оцінка за виконану індивідуальну роботу. Відповідно до вказаної Інструкції, перерахунок середньої оцінки за загальну навчальну діяльність (ЗНД) у багатобальну шкалу, для освітнього компоненту, що завершується заліком проводиться відповідно до таблиці 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для освітнього компоненту, що завершується заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		

4.42-4,44	177	3.65-3,66	146
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Проведення та оцінювання підсумкового заняття.

Підсумкове заняття (ПЗ) проводиться за розкладом, під час останнього заняття. Підсумкове заняття передбачає тестові завдання, які виносяться на ПЗ і повинні бути розглянуті в повному обсязі на практичних заняттях з роз'ясненням їх навчальної сутності, тощо.

Оцінювання освоєння практичних навичок, наведені у таблиці 2 «Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з освітнього компоненту», зокрема оцінювання практичних навичок, що додаються.

Таблиця 2

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з освітнього компоненту**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні

обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
---	---

Під час оцінювання знань здобувача, що входять до підсумкового заняття (ПЗ) виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ЗНД. (таблиця 3)

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з освітнього компоненту виставляється лише здобувачам, яким зараховані усі заняття включаючи підсумкове заняття.

3.2. Питання до заліку:

1. Науковець та його роль у проведенні наукового дослідження. Організація його праці.
2. Індивідуальний план науковця та його затвердження.
3. Організація праці науковця в наукових дослідженнях. Визначення програми дослідження.
4. Частини графіку виконання роботи науковця. Затвердження графіку.
5. Принципи організації праці у науковій діяльності. Колективність праці.
6. Систематизація результатів наукового дослідження.
7. Способи отримання статистичної інформації. Спосіб безпосереднього спостереження.
8. Суть звіту при розкритті сутності даної науково-дослідної роботи.
9. Несуцільне дослідження та його види.
10. Послідовність виконання медико-статистичного дослідження. Елементи першого етапу статистичного дослідження.
11. Елементи передбачає програма дослідження та програма збору при проведенні першого етапу наукового дослідження.
12. Статистичні таблиці, основні поняття і елементи. Переваги табличного методу.
13. Склад статистичних таблиць. Правила їх побудови.
14. Види статистичних таблиць. Групова таблиця.
15. Етапи побудови повноцінної статистичної таблиці. Характеристика другого етапу.
16. Будування статистичних таблиць четвертого етапу. Формування присудку таблиці.
17. Економічна ефективність наукових досліджень.
18. Вибіркове спостереження та його мета.
19. Види ефективності науково-дослідних робіт.
20. Економічний ефект науково-дослідної роботи.
21. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Структура магістерської роботи.
22. Етапи процесу виконання курсової роботи.
23. Послідовність проведення захисту курсової роботи.
24. Курсова робота та її частини. Підрозділи основної частини цієї роботи.

25. Дипломна робота її основні завдання та загальні вимоги.

3.3. Контрольні питання:

1. Дайте визначення змісту науки залежно від ролей, які вона виконує в суспільстві. Назвіть процеси науки як діяльності людей.
2. Охарактеризуйте існуючі функції науки.
3. Що на Вашу думку є об'єктом і суб'єктом науки?
4. Дайте визначення науковій діяльності та перелічіть її форми.
5. Опишіть що таке наукознавство. Дайте характеристику її розділам.
6. Охарактеризуйте складові елементи структури теорії (концепція, принципи, постулат, правило, факт, поняття, терміни, категорії).
7. Як класифікуються науки? Її призначення, мета та способи побудови.
8. Дайте характеристику організації науки та Національної академії наук України.
9. Охарактеризуйте суб'єкти науково-дослідної діяльності у вищому навчальному закладі.
10. Які Ви знаєте форми науково-дослідної роботи?
11. Розкрийте суть поняття науково-дослідної роботи студентів.
12. Опишіть завдання науково-дослідної роботи студентів.
13. Як кваліфікуються форми організації науково-дослідної роботи студентів у вузі?
14. Охарактеризуйте науково-дослідну роботу студентів у навчальному процесі та види навчально-дослідної роботи студентів.
15. Яка роль семінарів у науково-дослідній роботі студентів у вузі?
16. Що собою представляє дипломна робота та виробнича практика якнайвищий ступінь участі студента в науково-дослідній роботі?
17. Як організовується робота студентського наукового гуртка та студентського бюро?
18. Хто може бути керівником науково-дослідної роботи студентів у вузі? Її організація та планування.
19. В чому полягає раціональний трудовий режим дослідника?
20. З чого складається наукова організація робочого місця науковця?
21. Чим вимірюється ефективність наукової праці вченого? Які фактори впливають на цю ефективність?
22. Дайте визначення понять «наукове дослідження», «науково-дослідний процес».
23. Дайте визначення понять «метод», «методика», «методологія».
24. Охарактеризуйте процес наукового дослідження
25. Дайте характеристику організаційного етапу.
26. Розкрийте сутність дослідного етапу наукового дослідження.
27. Які Ви знаєте етапи виконання науково-дослідної роботи?
28. Назвіть види літературних джерел економічної інформації, застосовуваних в наукових дослідженнях.
29. Що таке інформація на етапах науково-дослідної роботи? Функції та джерела інформації.
30. Як систематизуються результати наукового дослідження?
31. Яка послідовність розміщення літературних джерел у переліку використаної літератури?

3.4. Індивідуальні завдання:

Індивідуальна робота здобувачів під керівництвом викладача з освітнього компоненту «Методологія науково-дослідної роботи» проводиться протягом семестру у формі: вивчення літературних джерел та інтернет-ресурсів, рекомендованих для опанування тем та вирішення

навчальних завдань, підготовки доповідей або есе за ними; виконання ситуаційних завдань і практичних вправ з різних тем освітнього компоненту, виконання завдань (аналітичних, пошукових).

Здобувачі заочної форми навчання повинні виконати індивідуальне завдання і надіслати його на перевірку викладачеві (на e-mail) не пізніше, ніж за

5 днів до початку навчальної сесії. Виконання роботи передбачає пошук і опрацювання студентом теоретичного та аналітичного матеріалу з питань вивчення і систематизацію, здійснення узагальнень та формулювання обґрунтованих висновків.

Завдання для індивідуальної творчої роботи обирається здобувачем із запропонованого викладачем переліку. Також може бути самостійно запропонована тема, відповідно до його/її наукових чи навчальних інтересів. Така тема має бути обов'язково узгоджена з викладачем.

Пропоновані теми індивідуальних творчих завдань:

1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності
2. Понятійний апарат, зміст та класифікація наук
3. Організація наукової діяльності в Україні
4. Процес наукового дослідження, його характеристика та етапи проведення
5. Науково-дослідницька діяльність студентів
6. Вибір теми та реалізація наукового дослідження
7. Ефективність наукових досліджень
8. Поняття про методологію досліджень, види та функції наукових досліджень
9. Методи та техніка наукових досліджень
10. Методи емпіричного дослідження
11. Методи досліджень на емпіричному та теоретичному рівнях
12. Поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень
13. Спостереження як метод наукового дослідження.
14. Опитування як метод наукового дослідження.
15. Тестування як метод наукового дослідження.
16. Методи математичної статистики у наукових дослідженнях виховання та спорту.
17. Джерела інформації та їх використання в науково-дослідній роботі
18. Техніка роботи зі спеціальною літературою
19. Загальні положення щодо виконання курсових та випускних робіт
20. Курсова і дипломна роботи, особливості виконання
21. Етапи роботи над дослідженням та оформленням курсової та дипломної робіт
22. Захист дипломної роботи
23. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження
24. Наукова публікація: поняття, функції, основні види
25. Наукова монографія, наукова стаття, теза доповіді
26. Реферат, доповідь, виступ, книги
27. Науковий апарат наукового дослідження.
28. Структура описової частини результатів наукового дослідження.
29. Правила оформлення списку використаних джерел.
30. Методика підготовки та оформлення публікацій до видання
31. Форми звітності при науковому дослідженні

3.5. Правила оскарження оцінки

В Положенні про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету (далі – Положення) термін апеляція вживається в значенні:

Апеляція – оскарження здобувачами освіти результатів підсумкового контролю.

Апеляція результатів підсумкового контролю знань здобувачів освіти є складовою організаційного забезпечення освітнього процесу.

Розгляд апеляції проводиться з метою вивчення об'єктивності виставленої оцінки. Головне завдання апеляційної процедури – подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань здобувачів освіти, уникнення непорозумінь та спірних ситуацій, створення сприйнятливих умов для розвитку та реального забезпечення законних прав і інтересів осіб, які навчаються.

Положення регламентує порядок створення апеляційної комісії, визначає принципи її роботи, процедуру апеляції.

Апеляційна комісія працює на засадах демократичності, створення найсприятливіших умов для розвитку та реального забезпечення прозорості, об'єктивності та відкритості відповідно до законодавства України.

Здобувачі вищої освіти мають право подавати апеляцію на отриману підсумкову оцінку, що виставлена з освітнього компоненту.

Незадовільні оцінки, отримані здобувачем освіти уразі відсутності на підсумковому контролі без поважної причини (відповідно до встановленого в університеті порядку), оскарженню не підлягають.

Спірні питання стосовно оцінок, отриманих при складанні атестації, розглядаються екзаменаційною комісією.

Порядок створення та склад апеляційної комісії

Апеляційна комісія створюється для вирішення спірних питань, які виникли під час здійснення підсумкового контролю, і розгляду апеляції здобувачів освіти ХНМУ.

Апеляційна комісія створюється за наказом ректора ХНМУ, уразі надходження письмової заяви від здобувача освіти щодо оскарження результатів підсумкового контролю.

За дорученням ректора керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури готує проект наказу про створення апеляційної комісії, в проекті визначається голова комісії, заступник голови комісії, члени комісії, секретар комісії.

До складу апеляційної комісії входить проректор з наукової або науково-педагогічної роботи, директор навчально-наукового інституту якості освіти, начальник навчально-методичного відділу, керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури, гарант освітньої програми, науково-педагогічні працівники, які задіяні в реалізації відповідної освітньої програми (в т.ч. ті що викладають освітній компонент, оцінка з якої є спірною, але не проводили підсумковий контроль у даного здобувача), представники студентського самоврядування. Склад апеляційної комісії не менше 5 осіб.

Голова апеляційної комісії несе персональну відповідальність за організацію роботи апеляційної комісії, своєчасний та об'єктивний розгляд апеляційних заяв здобувачів освіти щодо результатів підсумкового контролю, ведення справи, дотримання встановленого порядку документообігу.

Засідання апеляційної комісії вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше двох третин її складу.

Кожне засідання апеляційної комісії протоколюється. Протокол засідання скріплюється підписами голови і членів апеляційної комісії, які були присутні на цьому засіданні. Відповідальність за ведення протоколу засідання апеляційної комісії покладається на секретаря комісії (Зразок Протоколу засідання апеляційної комісії наведено у додатку 1 до цього Положення)

Робота науково-педагогічних працівників в апеляційній комісії виконується в рамках організаційної роботи та включається до відповідного розділу індивідуального плану.

Порядок подання заяви про апеляцію

До початку проведення підсумкового контролю керівник відповідного деканату, інституту, завідувач аспірантури, докторантури і клінічної ординатури доводить до відома здобувачів освіти зміст цього Положення.

Подання заяви про апеляцію (далі – заява) здійснюється здобувачем освіти особисто у письмовій формі не пізніше наступного дня після оголошення результатів складання підсумкового

контролю. (Зразок заяви про апеляцію наведено у додатку 2 до цього Положення).

Здобувач освіти подає заяву до відповідного деканату, інституту, відділу аспірантури, докторантури і клінічної ординатури на якому він навчається. Керівник даного підрозділу реєструє заяву у навчально-методичному відділі та надає здобувачу освіти дату і місцезасідання апеляційної комісії.

Якщо здобувач освіти, який оскаржує результати підсумкового контролю, бажає додати до заяви додаткові документи, то він повинен це зробити під час подання заяви (письмової роботи додатково не надаються).

Заява повинна бути розглянута на засіданні апеляційної комісії не пізніше двох наступних робочих днів після її подання.

Заява, подана не в установлені терміни, розгляду не підлягає.

Заява реєструється в Журналі реєстрації заяв, який зберігається у навчально-методичному відділі.

Копія зареєстрованої заяви та витяги з наказу про створення апеляційної комісії і протоколу її засідання додаються до особової справи здобувача освіти.

Порядок розгляду заяви

Заяви розглядаються під час засідання апеляційної комісії. На одному засіданні апеляційної комісії може розглядатись декілька заяв.

Здобувач освіти, який подав заяву, має право бути присутнім на усіх засіданнях апеляційної комісії при розгляді його заяви. У випадку його відсутності секретарем комісії у протоколі засідання повинен бути зроблений відповідний запис.

Для розгляду заяви, керівником відповідного деканату, інституту, завідувачем аспірантури, докторантури і клінічної ординатури до апеляційної комісії подаються оригінали письмових робіт здобувача освіти з підсумкового контролю, роздрукований варіант комп'ютерного тестування, журнали обліку роботи академічною групою тощо.

При розгляді заяви щодо підсумкового контролю, який проводився у письмовій формі, повторне чи додаткове опитування здобувача освіти апеляційною комісією заборонено. Апеляційна комісія розглядає та аналізує письмову роботу керуючись критеріями оцінювання відповідного освітнього компоненту.

При розгляді заяви щодо підсумкового контролю, який проводився в усній формі здобувачу освіти, за рішенням апеляційною комісії, може бути надана можливість повторно скласти підсумковий контроль під час засідання апеляційної комісії за новим білетом, з комплекту білетів з освітнього компоненту. Для об'єктивності та прозорості білет, за яким здобувач освіти вперше складав підсумковий контроль, вилучається з комплекту.

Рішення апеляційної комісії приймаються більшістю голосів від загального складу комісії. У разі рівної кількості голосів «за» та

«проти» приймається рішення, яке підтримав голова комісії.

Результатом розгляду заяви є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень:

- попереднє оцінювання знань здобувача освіти на підсумковому контролі відповідає рівню якості його знань з даної освітнього компоненту і не змінюється;

- попереднє оцінювання знань здобувача освіти на підсумковому контролі не відповідає рівню якості його знань з даного освітнього компоненту і заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до діючої в ХНМУ шкали оцінювання результатів підсумкового контролю), але не нижчої за отриману на підсумковому контролі, за яким подана заява.

Якщо в результаті розгляду заяви апеляційна комісія приймає рішення про зміну попередніх результатів підсумкового контролю, нова оцінка знань здобувача освіти виставляється відповідно до шкали оцінювання результатів підсумкового контролю ХНМУ спочатку в протоколі засідання апеляційної комісії, а потім змінюється коректурним способом - в письмовій роботі, у відомості успішності та заліковій книжці (індивідуальному навчальному плані) здобувача освіти).

При цьому здійснюється запис: "Оцінка змінена на підставі рішення апеляційної комісії від (дата), протокол №", голова апеляційної комісії (підпис).

Рішення апеляційної комісії заноситься до Журналу реєстрації заяв.

Після закінчення засідання апеляційної комісії протокол засідання підписується всіма членами

апеляційної комісії.

Результати апеляції оголошуються здобувачу освіти відразу після закінчення розгляду його заяви. Здобувач освіти особисто робить запис у протоколі засідання апеляційної комісії про отримання результатів розгляду його заяви.

Рішення апеляційної комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Документи стосовно роботи апеляційної комісії:

- апеляційні заяви щодо результатів підсумкового оцінювання;
- Журнал реєстрації апеляцій;
- протоколи засідань апеляційної комісії, зберігаються у навчально-методичному відділі згідно з нормативами документообігу ХНМУ.

Всі зміни та доповнення до даного Положення вносяться шляхом видання наказу ректора університету про внесення відповідних змін та доповнень або розробку нової редакції Положення.

Дати затвердження в установленому порядку нової редакції “Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю здобувачів освіти Харківського національного медичного університету”, дане Положення втрачає чинність.

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Політика освітнього компоненту полягає у дотриманні Етичного Кодексу, укладеного університетською спільнотою, в якому визначено основні моральні принципи (Кодекс корпоративної етики ХНМУ представлений на сайті <http://knmu.edu.ua>)

Відповідно до діючої «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу» здобувачі вищої освіти мають отримати оцінку за кожною темою освітнього компоненту. Якщо здобувач пропустив навчальне заняття він має його відпрацювати відповідно до «Положення про порядок відпрацювання здобувачами вищої освіти Харківського національного медичного університету навчальних занять». Відпрацювання проводяться щоденно черговому викладачу кафедри.

У разі, якщо здобувач не здав вчасно індивідуальне завдання з поважної причини, необхідно повідомити викладача про таку ситуацію та встановити новий строк здачі. Якщо здобувач не встигає з виконанням індивідуального завдання він може попросити у викладача відкладення терміну з обґрунтуванням причини невчасного виконання (викладач вирішує в кожній конкретній ситуації чи є сенс продовження строку виконання і на який термін).

У разі невиконання завдань під час навчальних занять, чи невиконання частини такого заняття викладач виставляє незадовільну оцінку, яку здобувач має перескласти викладачеві у вільний час викладача і здобувача, який слід попередньо призначити.

Під час лекційного заняття здобувачам вищої освіти рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Під час практичних занять очікується достатній рівень підготовленості здобувачів до них та активна участь в роботі і виконанні поставлених викладачем завдань. Зокрема, очікується активна участь під час обговорення в аудиторії, здобувачі мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час занять важливі:

- повага до колег, ввічливість та вихованість,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента (-ки),
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання зопорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами, підготовленість до заняття.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від здобувачів вищої освіти очікується зацікавленість участю у різноманітних науково-комунікативних заходах з предметного профілю.

Успішне проходження курсу вимагає дотримання академічної доброчесності, знання та вміння використовувати при підготовці до занять та виконанні завдань Положення про порядок перевірки у Харківському національному університеті текстових документів – дисертаційних робіт, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, матеріалів наукових форумів, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність текстових запозичень.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Загальні положення

Кодекс академічної доброчесності Харківського національного медичного університету, який затверджено наказом ХНМУ від 27.08.2019 року № 305 (далі – Університет) розроблено з метою підтримки ідеї доброчесності та гідних взаємин між учасниками академічного процесу; пропагування важливості академічної доброчесності; вирішених питань щодо підняття якості вищої освіти; сприяння розвитку позитивної репутації; підвищення рейтингу викладачів та конкурентоспроможності випускників університету; розвитку навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізації самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Основними завданнями впровадження політики академічної доброчесності в Університеті є: попередження та усунення випадків академічного шахрайства серед здобувачів освіти та викладачів Університету, виховання негативного відношення до плагіату, проведення постійної цілеспрямованої роботи щодо розвитку у здобувачів освіти академічної доброчесності.

Даним Кодексом встановлено принципи академічної доброчесності в освітньому процесі, права та обов'язки учасників академічного процесу, види порушень академічної доброчесності та порядок їх усунення.

Викладачі, дослідники і здобувачі освіти, які виявляють прагнення до академічної доброчесності повинні стати зразком для наслідування й підвищувати стандарт освітньої та наукової діяльності в цілому. Порушення правил академічної доброчесності не повинні негативно впливати на репутацію Університету й зменшувати цінність освітніх та наукових ступенів, що здобуваються в університеті. Кодекс розроблено на підставі вимог чинного законодавства: на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право та суміжні права», «Про запобігання корупції». При формуванні документу було використано нормативно-правову базу Кабінету Міністрів України, інформацію з міжнародних публікацій Ради Європи; враховано рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо впровадження етичних кодексів в українських ЗВО.

Метою даного Кодексу, в рамках навчального (освітнього) процесу та наукової діяльності, є популяризація принципів академічної доброчесності серед співробітників та здобувачів вищої освіти.

Основними принципами академічної доброчесності в освітньому процесі є:

Законність. У своїй діяльності дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів.

Науковість. Об'єктивно висвітлювати наукові факти, поняття, наукові досягнення, ознайомлювати з науковими методами.

Чесність та порядність. Не допускати використання неправдивих тверджень. Взаємна довіра. Вільний обмін ідеями та інформацією.

Ввічливість та толерантність. З повагою та доброзичливістю ставитися до інших, їхніх думок, поглядів, переконань.

Справедливість та об'єктивність. Неупереджене ставлення один до одного, об'єктивна оцінка результатів навчальної, дослідницької та трудової діяльності, неупереджено розглядати дискусійні питання, без особистих уподобань або вигоди.

Компетентність й професіоналізм. Передбачає наявність аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, емоційного інтелекту, знання ділового етикету, високу організацію праці.

Добросовісність та відповідальність. Брати відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання.

Партнерство та взаємодопомога. Сприйняття всіх учасників освітнього процесу як рівноправних сторін.

Безпека та добробут. Діяльність учасників освітнього процесу не повинна приводити до виникнення загроз їхньому життю, здоров'ю та майну Університету.

Соціальна справедливість та рівність. Рівний доступ до освіти незалежно від раси, статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, політичних, релігійних переконань, етнічного, соціального походження, стану здоров'я.

Демократичне управління. Управління системою вищої освіти та Університетом повинні здійснюватися із залученням усіх відповідних учасників освітнього процесу при етичному виконанні керівництвом університету своїх повноважень на всіх ланках.

Якісна освіта. Самовдосконалення та вдосконалення системи освіти. Усі учасники академічного процесу підтримують ідею найвищої можливої якості освіти, докладаючи максимум зусиль до постійного вдосконалення освітньої системи, у тому числі через власний професійний розвиток.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Головатий М. Ф. Навчи себе сам. – К.: МАУП, 2002. – 120 с. 5. Дейниченко Г.В., Постнов Г.М. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. – Харків: Вид-во ХДУХТ, 2014. – 115 с.
4. Біостатистика / за заг. ред. чл.-кор. АМН України, проф. В.Ф.Москаленка. – К. : Книга плюс, 2009. – С. 57-71.
5. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч.закладів. - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
6. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorhChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
7. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
8. Збірник тестових завдань до державного випробування з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / В.Ф. Москаленко та ін. / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 200 с.
9. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики : навч. посібн. для студентів мед. ф-тів / за ред. В.А. Огнєва. – Харків : Майдан, 2005. – С. 141–148.
10. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
11. Гуревичов М. Державне регулювання науки // Економіка України.-2001.-№10.
12. Збір і обробка матеріалів дослідження: Лекція / Під ред. Даниленко О.А. – Львів: ЛКА,
13. Малюга Н.М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП "Рута", 2003. –

476 с.

14. Шейко В.М., Кушнаренко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 295 с.

Додаткова:

1. Вахрин П.Н. Методика подготовки и процедура защиты дипломных работ по финансовым и экономическим специальностям: Учебное пособие. – М.: Информационно-внедренческий центр “Маркетинг”, 2000. – 135 с.

2. Геєць В. Про підсумки наукової діяльності установ Відділення економіки ПАНУ в 2000 р. та перспективи розвитку фундаментальних досліджень у галузі економічних наук // Економіка України. - 2001. - № 4.

3. ДСТУ Документація, звіти у сфері науки і техніки. - К.: Держстандарт України, 1995.

4. Дубров Ю. Наука як система, що самоорганізується // Вісник НАНУ - 2000. - № 2.

5. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. - ELSEVIER., 2017. – 450 p.

6. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. Liam J. Donaldson, Paul Rutter – CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017 – 374p.

7. Jekel`s epidemiology, biostatistics, preventive medicine and public health. Fourth edition. David L. Katz, Joann G. Elmore, Dorothea M.G. Wild, Sean C. Lucan. – ELSEVIER., 2014. – 405 p.

8. Oxford Handbook of Public Health Practice, Fourth Edition. Charles Guest, Walter Ricciardi, Ichiro Kawachi, Iain Lang. – Oxford University Press, 2012. – 656 p.

9. Primer of Biostatistics, Seventh Edition. Stanton A. Glantz – McGraw- Hill Education, 2012. – 320 p.

16. Біостатистика. – К.: Книга плюс; 2009. – 184 с.

17. Епідеміологічні методи вивчення неінфекційних захворювань / В.М. Лехан, Ю.В. Вороненко, О.П. Максименко та ін. – Д.: АРТ- ПРЕС, 2004. – 184 с.

18. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я. Навч. посібник. – Вінниця: Нова книга, 2012 – 200 с.

19. Методи соціальної медицини / під ред. О.М. Очерedyкo, О.Г. Процек. – Вінниця: Тезис, 2007. – 410 с.

20. Посібник із соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – К.: «Здоров'я», 2002. – 359 с.

21. Програмні тестові питання з соціальної медицини та організації охорони здоров'я. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 316 с.

22. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я (для студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів України IV рівня акредитації. – К.: Книга плюс, 2010. – 328 с.

23. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно- епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ, 2017. – 516 с.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Европейская база данных «Здоровье для всех» www.euro.who.int
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua

- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- Журнал British Medical Journal www.bmj.com
- Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com

8. ІНШЕ

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті. [Електронний ресурс]. URL: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами ХНМУ. [Електронний ресурс]. URL: http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_adtext.pdf.